

INFORMACINĖS ATEITIES SUSITIKIMAS – NAUJO FORMATO RENGINYS

Edita Jareckaitė

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos projektinės veiklos vyriausioji vadybininkė

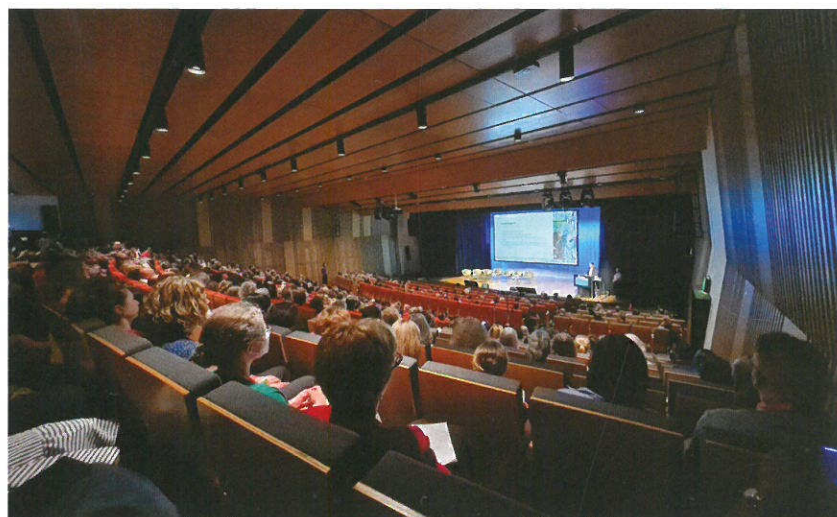

Rugsėjo 30–spalio 3 dienomis Brisbano mieste (Australija) vyko pirmasis Tarptautinės bibliotekų asociacijų ir institucijų federacijos (IFLA) Informacinės ateities susitikimas (*Information Futures Summit*), į kurį pakvietė dabartinė IFLA prezidentė Vicki McDonald. Susitikimo šūkis „Stiprūs kartu“ apibendrina siekį suvienyti bibliotekų asociacijas sutelkiant įvairių specialistų kompetencijas diskutuoti, kad, dirbant kartu, būtų greičiau išspręsti šių dienų informaciniai iššūkiai.

IFLA susitikime dalyvavo per 770 delegatų iš 70 šalių. Pranešimus skaitė, diskusijas vedė ir visas tris susitikimo dienas savo patirtimi bei įžvalgomis dalijosi 56 pranešėjai iš bibliotekų ir kitų organizacijų. Skaityti pranešimai sudarė galimybę išgirsti didelę patirtį sukaupusių savo srities specialistų nuomonę, susipažinti su naujais tyrimais. Dalyviai klausėsi pranešimų apie dirbtinį intelektą, „skaitmeninius pakalikus“ (dirbtinis intelektas, atlikdamas mūsų užduotis, kartais klaidžioja ir daro kvailus dalykus, visai kaip tie geltoni maži veikėjai iš filmo „Bjaurusis aš“), apie darbą popandeminiu laikotarpiu ir jo keliamus iššūkius, apie bibliotekas ir jų reikšmę, informacijos prieigą, dezinformaciją, apie tai, kaip knygas gerbiančios žmonės stengiasi jas išgelbėti (vietos autorių kūrinų leidyba ir iš to kylantys sunkumai).

Rugsėjo 30 d. buvo pristatyta IFLA tendencijų ataskaita – joje apžvelgtos žinių ir informacijos srities veiklos patirtys. Išskirtos 7 pagrindinės tendencijos arba pokyčių kryptys: keičiasi informacijos paieškos ir vartojimo įpročiai; dirbtinis intelektas ir kitos technologijos keičia visuomenę; kvestionuojamas pasitikėjimas valdžios institucijomis ir naujų agentūromis; žinios ir gebėjimai tampa kompleksiniai (pagrindiniai įgūdžiai ir gebėjimai vis sudėtingėja); skaitmeninės technologijos prieinamos nevienodai; informacinės sistemos sunaudoja vis daugiau energijos išteklių; galiausiai pastebima, kad žmonės ieško galimybių jungtis į bendruomenes. Dokumente aptariama, koks galėtų būti bibliotekų vaidmuo reaguojant į šias tendencijas.

Susitikimo dalyviams buvo pristatyta ir naujoji IFLA 2024–2029 metų veiklos strategija. Šis dokumentas apibrėžia darbą trijose poveikio srityse. Siekiama, kad bibliotekos vienyty veržlius viso pasaulio profesinės

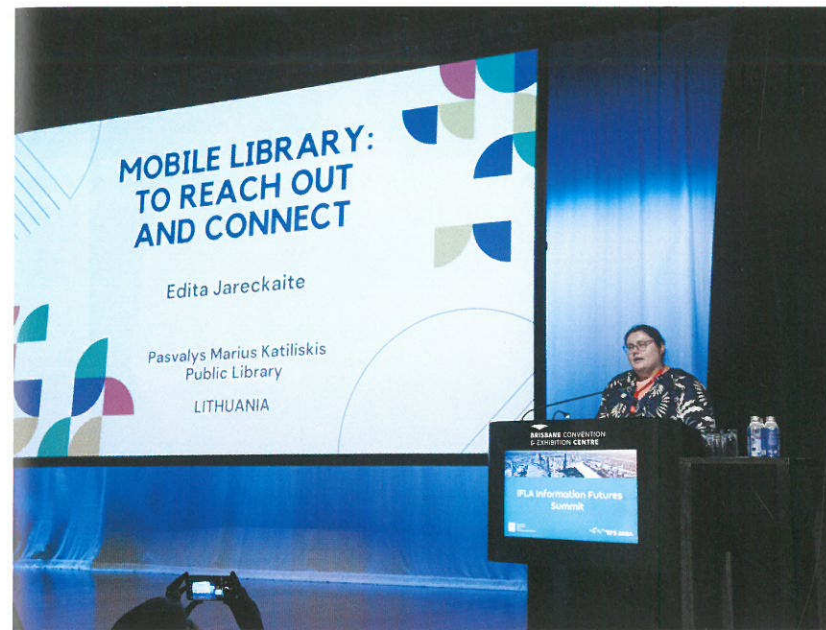

IFLA Informacinės ateities susitikime savo įžvalgomis dalijosi 56 bibliotekininkai ir įvairių organizacijų atstovai iš 70 šalių. Edita Jareckaitė

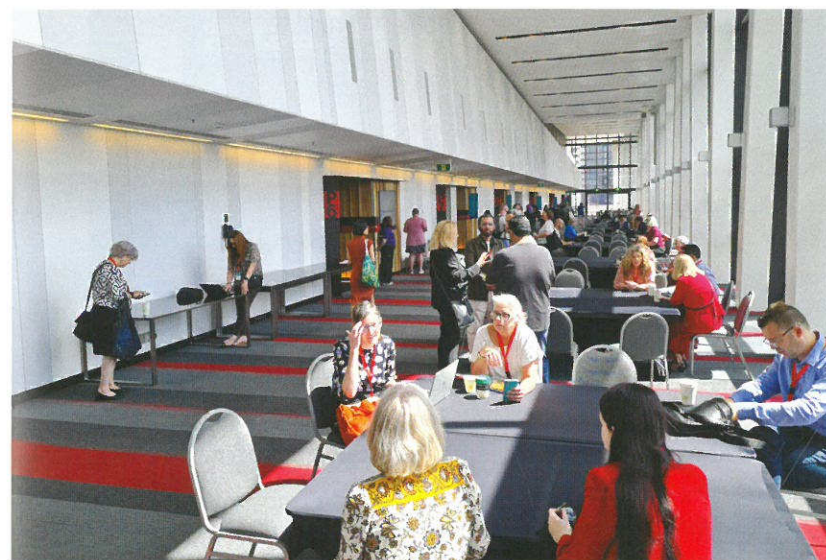
bendruomenės narius, kad jos būtų pripažįstamos, atstovaujamos, vertinamos kaip partnerės, galiausiai, kad bibliotekoms būtų sudarytos sąlygos įgyvendinti reikšmingus pokyčius visais jų veiklų lygmenimis.

Renginio dienomis vyko aktyvios teminės diskusijos, kuriose dalyvavo nagrinėjamos problemos ekspertai bei klausytojai. Diskutuota įvairiomis temomis: nuo čiabuvių kultūros išsaugojimo iki skaitmeninio teisingumo bei ateities skaitymo įpročių. Diskusijoje „Nuo tendencijų iki praktikos“ aptariant pristatytą 2024 m. IFLA tendencijų ataskaitą, dalyviai skatinti dalytis mintimis tiek žodžiu, tiek virtualiai – atsakyti į diskusijų vedėjų klausimus buvo galima naudojantis interaktyviu skaitmeniniu įrankiu „Mentimeter“. „Atviro rato sesijos“ diskusijose dalyviai dirbtinio intelekto, bibliotekų lyderystės ir kitas temas aptarė sėdėdami ratu aplink pranešėjus ir diskusijos vedėją.

Savo idėjomis ar veiklų rezultatais iš anksto atrinkti 19 šalių dalyviai dalijosi „Uždegančių pokalbių“ formatu. Buvo klausomasi

„Uždegančių pokalbių“ formatu pranešimą „Mobilioji biblioteka: pasiekti ir jungti“ skaitė ir Lietuvos atstovė – Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos projektinės veiklos vyriausioji vadybininkė Edita Jareckaitė. Edita Jareckaitė

Atviros erdvės šalia susirinkimų salių buvo skirtos įvairioms diskusijoms, čia netrūko bendraujančių, dirbančių, išpūdziais besidalinančių ar kavą gurkšnojančių bibliotekininkų. Edita Jareckaitė

BRISBANE SUSITIKO NACIONALINIŲ BIBLIOTEKŲ VADOVAI

Šiame Nacionalinių bibliotekų direktorių konferencija (*The Conference of Directors of National Libraries, CDNL*) vyko spalio 3 d. Brisbane, derinant su IFLA seminaru apie bibliotekų informacinės ateities scenarijus. Į konferenciją susirinko 30 nacionalinių bibliotekų vadovų iš skirtingų žemynų. Pirmą kartą tokiame renginyje dalyvavo ir šių metų pavasarį pareigas pradėjusi eiti Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos generalinė direktorė Aušrinė Žilinskienė.

Pagrindinė šių metų susitikimo tema buvo kibernetinis saugumas, kylanti grėsmė ir veikimo būdai. Pranešimus skaitė kibernetines atakas išgyvenusios Čekijos ir Didžiosios Britanijos nacionalinių bibliotekų vadovai bei Australijos kibernetinio saugumo agentūros atstovas. Pasak A. Žilinskienės, CDNL dalyviai diskutavo

trumpų (7 min.) patirčių pasidalijimo pristatymų. Vieną iš 40 „uždegančių“ pristatymų parengė ir Lietuvos atstovė. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos projektinės veiklos vyriausioji vadybininkė Edita Jareckaitė skaitė pranešimą „Mobilioji biblioteka: pasiekti ir jungti“. Specialistė pristatė Lietuvos bibliotekų mobiliųjų paslaugų patirtis ir naują netrukus Pasvalio rajone pradėsiamą įgyvendinti mobiliosios bibliotekos modelį. Tai – kompleksinės paslaugos ir speciali sensorinė skaitykla su profesinio informavimo punktu, skirta socialiai pažeidžiamoms grupėms (senjorams, žmonėms su negalia, mažiau galimybių turintiems asmenims).

IFLA susitikime netrūko pozityvių, įkvepiančių akimirų, gerų emocijų ir smagių akcijų. Tarptautinio renginio dalyviai turėjo galimybę ne tik apsilankyti Brisbano miesto ir netoli jo esančių Ipsvičo, Springfildo, Rosvudo bibliotekose, bet ir dalyvauti žaibiškame sambūryje (*flashmob*) aikštėje šalia „Brisbane Square“ bibliotekos. Per akciją dalyviai buvo pasipuošę raudona apranga arba turėjo raudonų akcentų ir skaitė vaikiškas knygeles savo kalba.

IFLA Informacinės ateities susitikimą vainikavo Brisbano deklaracija, parengta praėjus 10 metų nuo ankstesnės Liono deklaracijos. Joje, atsižvelgiant į įvykusius per dešimtmetį pokyčius, suformuluoti pagrindiniai siektinos žinių ir informacinės ateities principai. Brisbano deklaracijoje taip pat akcentuojamas poreikis, siekiant globalių vystymosi tikslų, užtikrinti teisingą, lygiavertę ir prasmingą informacijos prieigą. Deklaracijoje remiamasi šiame Informacinės ateities susitikime pristatytomis IFLA išskirtomis informacinėmis tendencijomis ir rugsėjį priimtu Jungtinių Tautų Ateities paktu. Dokumente pabrėžiama: kad būtų pasiekti norimi rezultatai, tiek bibliotekų bendruomenė, tiek valdžios institucijos turi dirbti kartu.

Galimybę dalyvauti 2024 m. IFLA Informacinės ateities viršūnių susitikime sudarė Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka ir Lietuvos bibliotekininkų draugija.